

Architekt odpadu je světloňem planety (recenze)

Author: Jan Vnouček | Published: 25.05.2009

Planetu Zemi ždímeme už jen proto, že jsme. A je nás stále více. Tyto všeobecně známé pravdy se odráží na všem, co děláme. Svět stojí na obchodu a z obchodu je i odpad. Pojem recyklace patří již dávno do slovníku všech civilizovaných zemí, stejně jako problematika trvale udržitelného rozvoje a obnovitelných zdrojů energie. Michael Reynolds z Nového Mexika je mužem, který se již desítky let věnuje těmto věcem celou svou duší. Je to světový architekt odpadu. A možná světloň budoucího života na planetě Zemi.

Jak bydlet levně a originálně

Architekt odpadu je i název nového a fascinujícího celovečerního dokumentu Olivera Hodgeho. Po celé tři roky natáčel režisér se svým štábem Reynoldsovu vizionářskou práci. I jeho nekonečný boj s byrokratickými úředníky. V poušti Nového Mexika postavil architekt odpadu již desítky velmi levných domů, s partou stejně nadšených a houževnatých spolupracovníků dokonce vyrazil na tsunami zcela zničené Andamanské ostrovy, kde místním obyvatelům postavil novou vesnici. S materiálem za babku i s mistrným využitím sutin a odpadků. To se pro ně rovnalo takřka daru z nebes. Michael Reynolds využívá ke stavbě domů starých pneumatik, plechovek od piva či sklenic a tyto působivé architektonické unikáty fungují s vlastním zdrojem energie, vody i tepla.

Kráčej za svým cílem

Michael Reynolds je vystudovaným architektem, zvolil si však zcela jedinečnou a nad jiné obtížnou cestu. Se znepokojením sledoval nové ekologické poznatky, vliv člověka na životní prostředí a stinné stránky globalizace. A protože mu byla dána do vínku houževnatost a cílevědomost, začal jednat. Co si počít s nekonečným hromaděním odpadu? Jak trvale udržet rozvoj s minimálními či ještě lépe žádnými zásahy do neobnovitelných energetických zdrojů planety? Namísto pohodlného kancelářského projektování pro prestižní světová studia se Michael vrhl na realizaci energeticky zcela soběstačných obytných staveb. Tato nyní skvěle fungující alternativa bydlení měla ovšem těžké začátky. Jako všechno, co za něco stojí.

Ve filmu vzpomíná, jak postavil jeden z prvních domů v poušti Nového Mexika. Stěny tvořily prázdné barevné skleněné lahve pospojované maltou do působivých obrazců, sloupy starých pneumatik a řady použitých plechovek od piva. Byla zde větrná elektrárna na dřevěné konstrukci, skleník využívající sluneční energii jako zdroj vytápění atd. Stavba z průmyslového odpadu byla paradoxně krásná. Atraktivní. A účelná. V zimě, ani v nejtužších mrazech, se zde nemuselo nikdy topit. Než ovšem architekt vycizeloval izolaci k dokonalosti, v létě to bylo horší. Tehdy mu volal majitel domu, že se jeho rodina málem v obýváku usmažila. „Žár byl tak silný, že to roztavilo plastovou konvici v kuchyni,“ vzpomíná na kameru teď

již s úsměvem Reynolds. Tento svérázný chlapík s hřívou šedivých vlasů se učil z chyb a postupně v Novém Mexiku vybudoval vesničku originálních rodinných domků. Splnil si svůj sen. A mnoha rodinám otevřel oči. Přímo učebnicově jim ukázal, jak bydlet moderně a originálně a přitom levně a k přírodě zcela šetrně.

Nepřipravená společnost

„Už teď je pozdě!“ hřímá Reynolds do kamery na všetečné poznámky úředníků o pochybném smyslu stavět unikátní obytné domy, když přeci žádná energetická krize nehrozí. Navíc když tyto domy nesplňují papírové normy a bůhvíco ještě. Nekonečný boj s úřednickou hydrou patří k nejpoutavějším scénám filmu. Michaelu Reynoldsi byla odebrána licence architekta a celé roky se točil ve víru přesvědčování vyšších instancí o nesmírném významu své práce. Došlo i na soud. Architekt žil tehdy dvojí život - neúnavně stavěl další stavby z odpadu, kladivem bušil do navršených pneumatik naplněných pískem a hlínou, vrstvil hory plechovek a kanystrů od oleje a zároveň chodil v obleku a s kufříkem plným statistik, projektů atd. přesvědčovat neústupné radní a krátkozraké senátory. A protože se to celé odehrávalo v Americe, na tomto poli nakonec jako občan zvítězil. Získal zpět licenci a nyní staví s požehnáním úradů. Za ty desítky let vytvořil kolem sebe zvláštní komunitu lidí, kteří jeho vize prezentují, jak jen to jde. V čele s Michaelem dále neúnavně staví energeticky soběstačné a originální stavby, konají přednášky a díky této činnosti se pomalu ale jistě přetváří i obecný názor společnosti. Společnosti, která si v pohodlí domova nepřipouští či nechce připustit, že osud planety je právě v jejích rukách. Zní to možná pateticky, ale záběr na polonahého Michaela Reynoldse, jak v pražicím slunci buší kladivem do navrstvených sloupů pneumatik, či záběr z helikoptéry na jeho domy rozseté po poušti veškerou domnělou patetičnost ihned smetou. Ke společenské zodpovědnosti vedou různé cesty. Ta, kterou razí architekt odpadu Michael Reynolds, je nepochybně účinná a zároveň nesmírně fascinující.

25.05.2009 08:05, Jan Vnouček